

Poutní alej s bazilikou – kříž v krajině

Bazilika Navštívení Panny Marie na Svatém Kopečku je svou polohou, architekturou a výzdobou mimořádná barokní stavba. Historicky je spjata s bývalým premonstrátským klášterem Hradisko. Bratři premonstráti působí na Svatém Kopečku do dnešních dnů. Obě stavby jsou spojeny rovněž poutní alejí.

Areál chrámu Navštívení Panny Marie vznikal postupně. Po výstavbě nového chrámu (posvěcení bylo roku 1679) byly v pozdějších letech přistavěny ke stranám chrámu boční rezidence. Jejich stavitelem byl italský barokní architekt a kněz Domenico Martinelli (*1650-+1718). Ten rovněž navrhl k dlouhému chrámovému průčelí stromořadí ve svahu pod chrámem. Tím vytvořil velkolepý a ojedinělý **kříž v krajině. Tento jedinečný záměr se vytvářel desítky let a přetrval až do dnešních časů.**

Proto bylo v roce 1995 kolem obou kulturních památek vyhlášeno ochranné pásmo, ve kterém se reguluje způsob obhospodařování a využívání nemovitostí. Svahy pod bazilikou – dle vyhlášky lokalita č.1 – jsou rozděleny do 3 regulačních pásem.

1. regulační pásmo zahrnuje prostor pod bazilikou, poutní alej a k ní přilehlé okolí. Zde je nepřipustné povolovat jakékoliv nové pozemní objekty a realizovat výsadbu stromů (kromě stromů patřících do poutní aleje). Do poutní aleje je zakázán vjezd automobilů.

2. regulační pásmo tvoří plochy více vzdálené od aleje. Jsou to převážně zahrady s chatami a bez chat, pole a buky. Jedna část patří do katastrálního území Samotíšek, druhá část spadá do katastrálního území Droždína. V tomto pásmu **nelze povolovat nové pozemní objekty a stavby**, s výjimkou úkrytů pro náradí. Nelze zde sázet a pěstovat vzrostlé stromy, jehličnany a exotické druhy dřevin.

3. regulační pásmo navazuje na 2. regulační pásmo a je nejvíce vzdáleno od poutní aleje. V tomto území je převážně obytná zástavba. Zde se připouští výstavba objektů o maximální velikosti 20x15 m a maximální výšce dvě nadzemní podlaží a podkroví.

Z uvedeného textu a zběžné prohlídky území je zřejmé, že podmínky ochranného pásma nejsou dodržovány. V 2. regulačním pásmu byly postaveny za posledních 20 let nové stavby – chaty, v některých případech i rodinné domy. Rovněž regulativa týkající se zeleně se nedodržují. Nejvíce viditelné je to v nejbližším okolí poutní aleje, která zaniká pod okolními stromy.

Území svahů pod bazilikou je cenné i kvůli dalším památkám a pozoruhodností, jako je soubor šesti barokních soch v aleji, dvě vojenské studny, svatá studánka, kamenné kříže, opuštěné lomy či kaple na droždínské straně. Tento kraj inspiroval básníky i malíře.

Obec Samotíšky, Římskokatolická farnost Svatý Kopeček i nově vzniklý spolek Kříž v krajině usilují o zachování a dodržování ochranného pásma kolem baziliky Navštívení Panny Marie.

Více informací o historické aleji je na www.samotisky.cz v rubrice Kulturní památky. Informace o spolku Kříž v krajině jsou na www.krizvkrajine.cz.

Pavel Oslík